

سید حسن خمینی: کسی که درون مستغنی تری دارد دریایی از مفاهیم او را به جوشش در می آورد

یادگار گرامی امام گفت: بزرگترین کار هنرمند آن نیست که هرچه هست را نشان دهد، بلکه این است که هرچه درون بیننده قرار دارد را از قوه به فعلیت برساند.

به گزارش ایسکانیوز، حجت الاسلام و المسلمین سید حسن خمینی در دومین سوگواره عکس عاشورایی که در محل خانه هنرمندان برگزار شد، اظهار کرد: در دیوان شمس بیش از ۵۰۰ غزل، لفظ خاموش (یا خامش) را در پایان خود دارند که برخی آن را نشان این دانسته‌اند که خاموش تخلص مولاناست، اما گروه دیگری با این دیدگاه مخالفت کرده و می‌گویند در اشعار مولانا تعبیری چون لب فروبند یا ساکت باش نیز در برخی ابیات پایانی غزل‌های او وجود دارد که نشان می‌دهد خاموش تخلص مولانا نیست، بلکه یک دستور عارفانه از سوی اوست.

وی سپس به ارزش هنر عکاسی اشاره کرد و یادآور شد: عکس با وجود همه تغییراتی که در فرایند تصویربرداری آن رخ داده، نه تنها کماکان جایگاه خود را از دست نداده است، بلکه هنوز یک فریم از یک حادثه بیش از چندین ساعت تأثیرگذارتر است.

سید حسن خمینی علت این اثرگذاری را خاموش بودن عکس ذکر کرد و افزود: ویژگی مهم خاموشی عکس آن است که درون آن تولید هنر نهفته است، زیرا وقتی مقابل یک عکس می‌ایستیم تخیل انسان برانگیخته شده و از این طریق به درون تصویر می‌رود؛ این ویژگی در برخی نقاشی‌ها نیز وجود دارد.

وی با اشاره به تصورات و تخیلات گوناگونی که هنگام مشاهده یک تصویر در انسان‌ها ایجاد می‌شود، گفت: عکس فقط یک هنر نیست، بلکه هنرمندساز هم هست؛ با دیدن یک عکس تخیل درون فرد جوانه می‌زند، رشد می‌کند و او صدای تصویر را می‌شنود؛ سپس از زمان حال عبور می‌کند، در طول زمان سفر می‌کند و وارد تصویر می‌شود.

سید حسن خمینی ادامه داد: هرچه عکس قوی‌تر باشد و ذهن فرد مقابل آن غنی‌تر باشد، هنر تولید شده نیز غنی‌تر، قوی‌تر و عمیق‌تر است. بنابراین شاید یکی از علل تأثیر بیشتر عکس‌های سیاه و سفید در این نکته نهفته است که با حذف رنگ‌ها به انسان اجازه می‌دهد با تخیل خود رنگ‌ها را تولید کند.

وی با بیان اینکه عکس هم معلول یک هنرمند و هم عامل پیدایش یک هنرمند است، تصریح کرد: هنگام ایستادن مقابل یک عکس، درون هرکس به اندازه ظرفیتی که دارد هنر تولید می‌شود و چه بسا برای کسی که از هنر توشه کمتری دارد، عکس صرفاً برانگیزاننده یک خیال کوتاه باشد، اما کسی که درون مستغنی تری دارد دریایی از مفاهیم او را به جوشش در می‌آورد و اینجاست که تصویر صامت از جوهر خاموشی استفاده می‌کند؛ زیرا سخن گفتن کژتابی دارد.

یادگار امام تأکید کرد: بزرگترین کار هنرمند آن نیست که هرچه هست را نشان دهد، بلکه این است که هرچه درون بیننده قرار دارد، از قوه به فعلیت برساند. لذا در فیلم هایی که پایان مبهم دارند ذهن بیننده درگیر می شود و دائماً برای او سوال پیش می آید.

وی گفت: عکس همه سوالات را پاسخ نمی دهد بلکه در بیننده سوال ایجاد می کند و این سوال باعث می شود که او جست و جو کرده و در درون خود پاسخ را بیابد؛ ارزش نتیجه آن هم اینجاست که هرکس به اندازه ظرفیت وجودی خویش از عکس و هنر بهره می برد.

سید حسن خمینی یادآور شد: برای همه ما پیش آمده است که وقتی نزد معلم یا استاد خود می رویم هنگامی که شروع به سوال پرسیدن می کنیم بدون آنکه او سخن بگوید جواب را پیدا می کنیم، در حالی که تا وقتی با او سخن نگفته بودیم جواب را نمی دانستیم، چرا که نفس حضور او در ما تولید فکر می کند و در کنار او توان فکری ما تقویت می شود.

وی در همین زمینه یادآور شد: دلیل نامیدن مکتب فلسفی اشراقیون به این نام این بود که افلاطون نزد شاگردانش ساکت می نشست و آنها نیز ساکت بودند و افلاطون به جای سخن از فلسفه گفتن، اشراق حکمت می کرد؛ همانگونه که مشائیون در حال راه رفتن سخن می گفتند.

یادگار امام افزود: عکس یک هنر ساکت است و بهره مندی از سکوت و خاموشی هم معلول یک جان هنرمند و هم علت پیدایش جان های متعددی است که هنر درون آن می تواند تولید و بارور شود.

سید حسن خمینی سپس به موضوع دعا و نیایش پرداخت و با بیان اینکه بسیار مهم است که به جای دعاخواندن دعا کنیم، افزود: بسیاری از کارهای ما دعا خواندن است؛ در حالی که در این کار چیزی از درون ما نمی جوشد و آنچه ما از سوی خداوند در آیه (ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ) به آن امر شده ایم دعا کردن است تا انسان از درون خودش با معبود سخن بگوید. لذا قرآن می فرماید فَادْكُرُوا اللَّهَ كَذِكْرِكُمْ آبَاكُمْ (همچنان که پدران خویش را یاد می کردید خدای را یاد کنید).

وی ادامه داد: البته دعا خواندن با زبان دعوای مآثوره که از معصومین (ع) به ما رسیده است فواید زیادی دارد، اما ما باید از درون خویش جوشش پیدا کنیم و با قوه تخیل و قوه عاقله با خدا سخن بگوییم.

یادگار امام اظهار کرد: خاموشی رمز ماندگاری است، به شرط آنکه از یک جان هنرمند سر بزند و در مقابل جان های هنرمند قرار گیرد؛ زیرا خاموشی، خیال چنین افرادی را تحریک کرده و آن را به سمت پاسخ های تازه سوق می دهد و برای پرسش های جدید پاسخ های از پیش داده شده نمی دهد؛ عکس مظهر چنین هنری است.

وی گفت: دلیل ساعت ها خیره شدن به یک عکس این است که انسان در مقابل خیال خود متحیر است؛ بدین معنا که آن تصویر کاری نکرده است بلکه روح انسان را به جوشش درآورده است، اما به قول مولانا هر کس به قدر فهمش فهمید مدعا را.

سید حسن خمینی با بیان اینکه عاشورا از تمام جلوه های حقیقت و تحریک خیال آدمی برخوردار است، یادآور شد: در واقعه عاشورا شور همراه با شعور، اوج حماسه همراه با تحیر و غم توأم با حماسه جمع است و گفت: جایی را سراغ نداریم که در آن اشک و حماسه همراه باشد، اما در عاشورا در حالی که در حالت عادی از درون غم و اشک خمودگی و رکود بیرون می آید، از دل گریه شور ایجاد می شود.

یادگار امام ادامه داد: انسان‌ها غالباً هنگام کم آوردن مقابل امور، گریه می‌کنند اما عجیب است که در مورد قضیه عاشورا وقتی انسان گریه می‌کند برانگیخته می‌شود؛ زیرا غم و شادی بر عارف چه تفاوت دارد/ ساقیا باده بده شادی آن کاین غم ازوست.

سید حسن خمینی گفت: سوگواره شعر عاشورایی از دو عنصر خاموشی و عاشورایی بودن برخوردار است و همین دو عامل یک مجموعه ارزشمند را فراهم آورده است که امیدوارم در سال‌های آینده در سطحی وسیع‌تر ادامه یابد.

در ابتدای این دیدار آقای رجیبی معمار مدیر عامل خانه هنرمندان ایران گزارشی را از سابقه فعالیت این مرکز بیان کرد و آقای سید حسین دعایی مدیرعامل شرکت خط نو در سخنانی گزارشی را از جذب آثار برای سوگواره عکس عاشورایی ارائه کرد.

وی گفت: در این سوگواره مجموعاً ۴۴۴۹ عکس از ۹۵۶ عکاس در دو بخش آماتور و حرفه‌ای دریافت شده است.

در این مراسم که حجت الاسلام و المسلمین سید محمود دعایی نیز حضور داشت، از برگزیدگان این سوگواره در دو بخش نیمه حرفه‌ای و حرفه‌ای از سراسر کشور تقدیر شد و برندگان جایزه خود را از یادگار گرامی امام دریافت کردند.

در پایان حجت الاسلام والمسلمین سید حسن خمینی ضمن رونمایی از کتاب عکس این سوگواره، از دو گالری عکس‌های برگزیده عاشورایی بازدید کرد.

۲۰۳/۲۰۱